

Posudek na rigorózní práci

Autor: Mgr. Miroslav Novotný
Název práce: Výchova ke spiritualitě
Studijní obor: pedagogika
Škola: Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze
Autor posudku: Doc. PhDr. Jiří Prokop, PhD.

Rigorózní práce je napsána na netradiční téma – výchova ke spiritualitě. Formálně je napsána v tradiční podobě. Je rozčleněna na část teoretickou a praktickou. I když, jak sám autor píše, ve výzkumu jde pouze o jakési „dokreslení“ tématu.

V první části, teoretické, se autor orientoval na dva směry. V jednom uchopil spiritualitu z pohledu filozofie, ideologie, psychologie, biologie, fyziky a fyziologie. V druhém se zaměřil na výchovné možnosti spirituality – cíle, obsah, formy a metody spirituální výchovy či výchovy ke spiritualitě.

Není pravda, jak autor v úvodu k teoretické části píše, že se s výchovou ke spiritualitě v literatuře nesetkáme. Musel by více hledat. Tyto prvky můžeme najít nejenom např. u výchovy hinduistické v různých školách dnes hojně navštěvovaných Evropany a Američany, ale mnohé prvky např. i v duchovědné německé pedagogice. Vlastně ve všech pedagogických konceptech či směrech pod vlivem náboženského myšlení se tyto myšlenky objevují. Slušelo by v části 2. mít i podkapitulu „spiritualita z pohledu pedagogiky“. Pedagogická literatura na toto téma existuje. Méně, ale rovněž, se spiritualita objevuje i v konkrétním výchovném působení (viz kap. 3), tj. v současné pedagogické praxi dnes vychovatelé používají prvky spirituálního působení (Pozn. – před létem jsem byl na praxi, kde vychovatel ve výchovném ústavu s velmi problémovými chlapci pravidelně pracuje s různými relaxačními technikami, jako je jóga aj.). Zde musím uvést poznámku k výzkumu: I autorův výzkum potvrdil, že se tyto techniky v praxi objevují, i když autor píše o úpadku spirituality v naší společnosti. A tady musím dát autorovi jednoznačně za pravdu, souhlasím. A to je podle mne hlavní přínos práce – že je potřeba s tímto stavem něco udělat. Mé poznámky neznamenají, že práce autora rigorózní práce není objevná a v mnohém nová, zajímavá. Jenom jsem chtěl připomenout, že zase o takovou „neprobádanou zemi“ nejde.

Nebudu v této chvíli popisovat celou práci, kterou autor jistě sám představí během obhajoby. Pouze vyberu některé otázky do rozpravy (v souvislosti s tématem by jich mohlo být velmi mnoho, např. zda křesťanství považujeme za „filosofii“ aj.). Tím chci říci, že práce je napsána s velkým nadšením, ale mohla být vypracována precizněji. Ale protože jde o práci „duchovědnou“, více monografického charakteru, má blízko k filozofickému myšlení, tak lze některé nedostatky přičíst možným spekulacím – a filosofie je vědou spekulativního charakteru.

Otázky k diskusi:

- Tzv. teoretické ukotvení v rigorózní práci je, ať už v první části, nebo i v části metodologické – tj. o výzkumech, které byly v této oblasti provedeny u nás a v zahraničí. Ale jak je to ve vztahu k teorii výchovy, tedy konkrétně k teoriím výchovy? To se v práci příliš neobjevuje. Z toho plyne i má otázka k obhajobě práce: Můžete uvést některé teorie výchovy, které mají blízko k Vašemu tématu, souzní s ním, mohou nám téma objasnit? Jako příklad mohu uvést publikaci od francouzského autora Yvese Bertranda – které teorie z této publikace mají nejbližší k tématu Vaší práce?
- V úvodu autor píše, že by se mohla tato práce stát příručkou pro pedagogy, kteří se touto tematikou zabývají. Zajímalo by mne, pro jakou skupinu pedagogů by mohla tato příručka (metodická?) být určena či vydaná. Jde v tomto případě o pedagogy teoretiky, vědce, nebo pro skupinu učitelů, kteří vidí svět kolem sebe jaksí odlišně, skupinově, ideologicky? Kterým chybí spiritualita v životě občanů?
- PS: Víte, který vrcholný zážitek Abrahama Maslowa posunul k tomu, co nazýváte spiritualitou?
- Občas jsou některé texty rigorózní práce encyklopedického charakteru, což bych v práci o spiritualismu nepředpokládal. Z toho plyne má otázka. Pokud správně k tomto myšlenkovému proudu přiřazuje autor Platónovu metafyziku, tak: jak vnímáte jeho poselství k současnosti, tj. pedagogice, když rozděluje Platón občany do třech stavů - dělníci, strážci a králové?

Předložená práce splňuje podmínky kladené na tento typ prací a doporučuji ji k obhajobě.

Doc. PhDr. Jiří Prokop, PhD.
katedra pedagogiky PedF UK v Praze

V Praze 15.1.2013